

**ВАГОВИЙ ТА ЛІНІЙНИЙ РІСТ РЕМОНТНИХ ТЕЛИЦЬ,
ВИРОЩЕНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАМІННИКА
НЕЗБИРАНОГО МОЛОКА У МОЛОЧНИЙ ПЕРІОД**

Маньковський А.Я., Коропець Л.А., Чумаченко І.П., Антонюк Т.А.,
кандидати сільськогосподарських наук

Встановлено, що ремонтні телички української чорно-рябої молочної породи, вирошені з використанням 150 кг незбираного молока і 250 кг ЗНМ відповідали стандартам за ваговими та лінійними показниками і не поступалися аналогам, які споживали в молочний період 400 кг незбираного молока, при цьому витрати на корми скоротилися на суму понад 500 грн. на голову.

Ключові слова: незбиране молоко, замітник незбираного молока (ЗНМ), ремонтні телиці, комбікорм, жива маса, проміри

Для контролю за вирощуванням телиць використовують вікові стандарти за живою масою, середньодобовими приростами та висотою в холці. Дотримання їх забезпечує одержання високопродуктивних тварин, придатних до експлуатації в умовах промислової технології виробництва молока. Компенсаторні можливості організму щодо живої маси та широтних промірів в ранньому віці більші ніж висотних [1].

Тому, впродовж першого року після народження середньодобові прирости живої маси телиць мають становити 0,7-0,8 кг, а другого – 0,5-0,65 кг. Телиць, що не відповідають віковим стандартам за живою масою та висотою в холці на 15-20%, необхідно виранжировувати із групи ремонтних телиць завчасно. Використання стандартів вікового росту телиць дозволяє це зробити в ранньому віці (3-6 міс.) За їх допомогою зоотехнічна служба господарства може здійснювати дієвий контроль за ходом вирощування ремонтного молодняка [2].

Метою досліджень було вивчити вплив замітника незбираного молока при вирощуванні ремонтних теличок у молочний період на їх ваговий та лінійний ріст.

Матеріал і методика досліджень. Науково-господарські досліді проводили на молочно-товарній фермі ВП НУБіП України “Агрономічна дослідна станція” Київської області у 2008-2010 рр. за схемою показаною в табл. 1. У дослідженні використовували теличок української чорно-рябої молочної породи. При цьому враховували загальну кількість згодованих молочних кормів на голову за молочний період вирощування та склад концентрованих кормів, що використовувалися для годівлі теличок. У першому досліді теличкам контрольної групи за період вирощування на кожну голову випоювали 400 кг незбираного молока, а дослідної 150 кг незбираного молока і 250 кг розбавленого водою замітника незбираного молока. Концентратна частина раціонів складалася із двокомпонентної суміші (ячмінь і пшениця) у співвідношенні 1:1.

1. Схема науково-виробничого досліді

Група тварин	Кількість тварин, голів	Умови годівлі за періодами досліді		
		молочний		післямолочний
		зрівняльни й	основний	
Контрольна	10	Основний раціон (ОР): незбиране молоко 150 кг + суміш концентрованих кормів чи комбікорм	ОР: незбиране молоко (250 кг) + суміш концентрованих кормів чи комбікорм	Згідно з нормами годівлі відповідно до живої маси та інтенсивності росту тварин
Дослідна	14	ОР	ОР: незбиране молоко, замінене на замітник незбираного молока	Згідно з нормами годівлі відповідно до живої маси та інтенсивності росту тварин

У другому досліді склад та загальна кількість згодованих молочних кормів для теличок контрольної та дослідної груп також становила 400 кг на голову, двокомпонентна суміш замінена комбікормом.

Досліди проводили методом груп-періодів. У зрівняльний період (від народження до 25-денного віку) піддослідні телички знаходились в однакових умовах годівлі та утримання – споживали згідно зі схемою вирощування по 6 кг на голову за добу – спочатку молозива, а потім незбираного молока та мали вільний доступ до концентрованих кормів чи комбікорму і питної води. В перші два тижні піддослідних тварин утримували в індивідуальних клітках, а пізніше, впродовж молочного періоду досліді – у групових клітках по 5-7 теличок у кожній.

В основний період досліді тваринам контрольних груп три рази на день відповідно до розпорядку дня випоювали незбиране молоко, а дослідних – заміник незбираного молока. У цей період телички всіх груп також споживали суміш концентрованих кормів чи комбікорм, які постійно знаходилися в годівницях. Раціони за основними показниками відповідали нормам згідно з живою масою та рівнем середньодобових приростів.

Одержані результати опрацьовані біометрично з використанням вбудованого пакета статистичних функцій програми MS Excel.

Результати досліджень. Проведені нами дослідження з вивчення впливу використання заміника незбираного молока при вирощуванні ремонтних телиць з підгодівлею їх двокомпонентною сумішшю концентрованих кормів у першому досліді та повнораціонним комбікормом у другому підтвердили теоретичні положення щодо ефективності використання заміника незбираного молока у молочний період вирощування, що зумовлює більш раннє становлення рубцевого травлення у телят і дозволяє значно підвищити економічні показники вирощування ремонтного молодняка та галузі молочного скотарства в цілому у ринкових умовах виробництва.

Так, вартість кормів, витрачених на вирощування телиць з використанням заміни незбираного молока була на 512 грн меншою порівняно з відповідним показником при випоюванні незбираного молока. За показниками живої маси та лінійного росту піддослідні тварини відповідали існуючим стандартам (табл. 2).

При цьому використання концентрованого корму для компенсування дефіциту енергії у вигляді повнораціонного комбікорму забезпечило інтенсивніший ріст теличок як контрольної, так і дослідної груп у другому досліді порівняно з аналогами, яким з цією метою згодовували суміш концентрованих кормів.

2. Жива маса та лінійний ріст ремонтних телиць, $M \pm m$

Вік, міс	Контрольна група			Дослідна група		
	Жива маса, кг	Середньо- добовий приріст, г	Висота в холці, см	Жива маса, кг	Середньо- добовий приріст, г	Висота в холці, см
Перший - дослід						
3	95,4±3,6	735±35	-	94,6±2,2	725±26	-
6	154,3±2,9	688±15	99,6±0,5	155,3±3,7	695±21	98,8±0,5
9	216,2±6,7	686±24	-	215,9±5,5	683±20	-
12	292,5±9,0	724±24	115,1±1,1	289,1±6,2	714±17	115,3±0,8
15	363,3±10,2	734±21	-	358,6±6,3	723±13	-
18	421,2±10,4	715±17	126,1±1,0	413,5±6,5	703±11	125,5±1,3
Другий - дослід						
3	105,0±5,4	833±57	-	98,7±4,4	763±49	-
6	179,6±5,6	822±31	102,2±0,9	170,0±8,0	769±44	101,2±0,9
9	268,2±5,1	877±18	-	253,5±7,7	824±29	-
12	346,8±4,9	875±15	122,0±1,0	332,2±3,9	837±10	117,0±1,0
15	415,4±4,5	847±10	-	391,2±10,2	794±21	-
18	438,4±9,7	747±20	129,2±1,4	417,2±2,6	708±5	124,5±1,2

Таким чином, за вільного доступу теличок до концентрованих кормів у молочний період ефективність використання заміника незбираного молока залежить не тільки від кількості згодованих концкормів, але й від їх якості, а ремонтні телички української чорно-рябої молочної породи вирощені за таких умов відповідали стандартам за ваговими та лінійними показниками.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Подобед Л.І. Замінники молока, кормовий лізин та їх використання / Л.І. Подобед – Одеса. – 1994. – 80 с.
2. Програма селекції української чорно-рябої молочної породи великої рогатої худоби на 2003-2012 роки / Ю.Ф. Мельник, Д.М. Микитюк, В.А. Пищолка та ін. – К.: Селекція, 2003. – 82 с.

Маньковский А.Я., Коропец Л.А., Чумаченко И.П., Антониук Т.А.

Весовой и линейный рост ремонтных телок, выращенных с использованием заменителя цельного молока в молочный период

Установлено, что ремонтные телочки украинской чорно-пестрой молочной породы, выращенные с использованием 150 кг цельного молока и 250 кг ЗЦМ соответствовали стандартам по весовым и линейным показателям и не уступали аналогам, которым в молочный период выпаивали 400 кг цельного молока, при этом затраты на корма сократились на сумму более 500 грн. на голову.

Ключовые слова: цельное молоко, заменитель цельного молока (ЗЦМ), ремонтные телки, комбикорм, живая масса, промеры.

Mankovskiy A.Y., Koropets L.A., Chumachenko I.P., Antoniuk T.A.

Weight and linear growth of replacement heifers grown on whole milk replacer diets in milk period.

It has been proved that replacement heifers of Ukrainian Black and Wight dairy breed fed 150 kg of whole milk and 250 kg of milk replacer at growing

period corresponded to the breed standards for weight and linear growth and were the same as analogues which consumed 400 kg whole milk, with reduction of feed costs up to 500 UAH per head.

Key words: Whole milk, milk replacer, replacement heifers, mixed feed, live weight, linear measurements.